

ARDEALUL JURIDIC

REVISTA LUNARĂ

DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

ABONAMENTUL:
 pentru Instituțiuni și Autorități 500 Lei pe an
 pentru Autorități Judecătorești }
 „ Magistrați } 350 Lei pe an
 „ Avocați }

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Str. G. Mărzescu 20
CLUJ
 Inregistrat la No. 2/1938 la Tribunalul Cluj

Publicațiuni și anunțuri pentru un număr
 2 lei cuvântul
 Publicațiuni și anunțuri pentru mai multe
 numere 1.50 lei cuvântul

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU

fost Președinte la Curtea de Apel Cluj, Avocat Cluj
 Directorul și proprietarul revistei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AL. ULVINIANU

Consilier la Inalta Curte de Casație

I. PREDOVICIU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului adv. din Cluj

Secretar

Dr. VIRGIL I. MĂNESCU

Asistent Universitar

Avocat

S U M A R :

Sociétés commerciales. Loi de la majorité. Conférence de <i>Mr. G. Ripert.</i>	Jurisprudențe Comerciale. Jurisprudențe Procedurale.
Constatarea și judecarea infracțiilor fiscale de <i>Blazsek Alfred.</i>	Jurisprudențe Pena e. Publicații.
Jurisprudențe Civile.	

Colaboratorii ocazionali cari au trei articole publicate au dreptul la colecția anului întreg.

Orî ce număr ne primit se retrimite la cerere in contul abonamentului

Prețul unui număr 35 lei

Cărți apărute:

Emil Pușcariu: Elementele asigurărilor contra răspunderii civile și în special al asigurării de automobile. Prețul 70 lei.

* * *

Octavian Ionescu, Doctor și Laureat al Facultății de Drept din Paris. **Obligația pe cale de voință unilaterală și anteproiectul Codului Civil Român.** Prețul 100 lei. Iași, Tipografia concesionară Alexandru A. Terek.

De acelaș autor:

Codul civil și contractul de muncă.

L'influence de la législation allemande sur le projet du code civil roumain.

* * *

Dr. Tiberiu Rusu, avocat Cluj. **Infracțiuni contra Administrației publice Cluj.** Institutul de arte grafice „Ardealul” Str. Memorandului 22.

* * *

Bogdan Ionescu. Profesor de Drept Civil la facultatea de drept din Cluj. **Drept interprovincial în legătură cu regim matrimonial fără contract.** Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul” Str. Memorandului 22.

De acelaș autor:

Considerațiuni critice asupra materii moștenirilor în proiectul de cod civil.

* * *

C. Petrescu-Ercea: Profesor la Universitatea Cluj. **Titlul preliminar al Codului Comercial Carol II.** Cluj, 1938.

* * *

Teodor I. Diaconescu. Doctor în drept. Procuror Trib. Sibiu; **Proprietatea aparentă. Notă la o decizie a Curtei de Apel din Cluj.**

BOLETINUL LEGILOR

apare de două ori pe lună
Nr. înregistrării 3—1938 al Tribunalului Cluj

Director și proprietar :

I. MĂNESCU

fost președinte la Curtea de Apel Cluj, pensionat
Advocat

Prețul abonamentului : Lei 500 anual pentru
juriști ; Lei 700 anual pentru autorități.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
Cluj, Strada Gh. Mărzescu No. 20.

ORDONANȚE MINISTERIALE

(Ordine circulare, decizii și instrucții cu
caracter juridic)

Apare lunar sub Direcția :

I. MĂNESCU

fost președinte la Curtea de Apel Cluj,
pensionat. Advocat

Nr. înregistrării 4—1938 al Trib. Cluj.

Abonamentul 180 Lei pe an. Un număr 40 Lei.
Administrația : Cluj, Str. Mărzescu Nr. 20.

Ioan Șerban, avocat, Năsăud

Colecțiune de acte de notariat,
cereri și modele.

Ediția 1935

Prețul redus : Lei 200.—
Se poate comanda la autor.

Sociétés commerciales. Loi de la majorité.

M. Ripert, doyen de la Faculté de Droit de Paris, membre de l'Institut de France et président de l'Association „Henri Capitant”, a traité en conférence publique à l'Université de Liège la Question de la Loi de la Majorité individuelle des Actionnaires dans les Sociétés Commerciales. Nous remercions à **Mr. Xavier Jane**, professeur à la Faculté de Droit de Liège et président de la Section belge de l'Association „Henri Capitant” d'avoir eu la bienveillance de nous envoyer le résumé de la conférence.

M. Ripert a tout d'abord montré comment s'est formée en droit privé la règle que „la majorité fait la loi”. On avait essayé de fonder cette règle sur les principes du droit contractuel, en soutenant que les associés par une stipulation expresse ou implicite de l'acte de Société avaient à l'avance accepté toutes les décisions qui seraient votées par la majorité des associés. Cette conception est aujourd'hui dépassée. La Société est analysée comme une institution juridique et elle est constituée sous la forme démocratique de la loi du nombre. Les lois de 1867 sur les sociétés anonymes et de 1925 sur les Sociétés à responsabilité limitée font reposer le pouvoir suprême de la Société sur l'Assemblée générale statuant à la majorité.

Il suffisait, dès lors, pour admettre la Loi de la majorité de créer des groupements conventionnels ou légaux entre les intéressés. Il en a été ainsi par la création du Conseil D'Administration dans les Sociétés anonymes et par la constitution des sociétés civiles d'obligataires et de porteurs de parts. Plus récemment la loi de 1929 sur les porteurs de parts de fondateurs, le décret-loi de 1935 sur la protection des obligataires, la loi de 1938 sur les maisons divisées par étages ont créé des masses ou des groupements dans lesquels toute décision est prise à la majorité des voix.

Enfin, quand le principe de la décision majoritaire a été admis, le législateur a été conduit à reconnaître sans réserve le pouvoir absolu conféré à la majorité. Alors qu'en Belgique le droit de l'Assemblée extraordinaire de modifier les statuts de la société n'est pas un droit absolu, en France d'après les lois de 1913 et 1930 l'Assemblée Générale extraordinaire peut sous une double réserve modifier les statuts comme elle l'entend.

En présence de cette souveraineté accordée au nombre, il y a lieu, dès lors, de se demander si on ne peut pas chercher une ligne de résistance à ce pouvoir de la majorité dans la considération des droits individuels de l'Actionnaire.

L'Ecole du droit naturel a cherché autrefois le contrepois du pouvoir politique absolu dans la reconnaissance des droits de l'Homme. Il faut de même arriver à reconnaître à chaque Associé un droit que la majorité ne pourra lui enlever.

Ce droit c'est la défense de sa situation sociale, c'est-à-dire, comme tout associé fait un

apport à la Société, la défense du droit de propriété. A ce titre un actionnaire a le droit de rester dans la Société et ne peut être exclu par une décision de la majorité. Il a le droit de négocier son titre sans qu'on puisse lui enlever ce droit de négociation.

D'autre part, tout actionnaire a droit aux bénéfices réalisés par la Société et on ne saurait le priver de sa part dans ces bénéfices. Il a également droit à sa part dans les réserves et récemment le législateur français l'a reconnu en lui accordant un droit préférentiel de souscription au cas d'augmentation du capital social.

M. Ripert, en analysant la jurisprudence française la plus récente, a montré comment les Tribunaux sont arrivés à reconnaître dans les cas qu'il a indiqués que l'Associé a un droit dont il ne saurait être privé.

Elargissant le débat, il a montré comment cette question n'était au point de vue philosophique que l'un des aspects de l'éternelle question débattue dans le droit: le conflit entre l'individuel et le collectif et le respect nécessaire des droits de l'individu quand leur sacrifice n'est pas indispensable à la vie de la collectivité.

CONSTATAREA ȘI JUDECAREA INFRACTIUNILOR FISCALE IN LUMINA LEGII PENTRU UNIFICAREA PROCEDURII FISCALE ȘI A LEGILOR FISCALE SPECIALE.

(Urmare)

Procesele verbale preliminare nu sancționează infracțiunea constatată. Aceste procese verbale, — după cum arată însuși denumirea lor, — sunt numai o fază premergătoare, dar nu indispensabilă, sancționării infracțiunilor fiscale.

Dar dacă s'au dresat astfel de acte preliminare, atunci ele pot servi drept temeiul faptic, fundament al proceselor verbale definitive și în acest caz ele devin **parte integrantă** al acestora din urmă.

Asupra necesității de a se dresa un proces verbal preliminar, vor aprecia agenții înșirați de art. 4 din lege, deci acei cari au dreptul să încheie procese verbale definitive. Se poate așeză întâmpla că se semnaleză acestor agenți o evaziune fiscală de natură complicată, care recere multe cercetări prealabile și în special constatarea unor elemente de fapt, pentru aflarea cărora agentul cu grad mai înalt nu dispune de timpul necesar și nici nu are posibilitatea să se deplaseze la locul infracțiunii de atâtea ori, de câte ori ar trebui pentru a putea surprinde făptuitorul asupra evaziunii săvârșite.

În acest caz, poate însă delega pe oricare agent cu drept a dresa proces verbal preliminar, să urmărească cu cuvenita atențiune pe cel hănuit și activitatea acestuia și la momentul oportun să-i drezeze procesul verbal preliminar, când toate elementele infracțiunii sunt întrunite.

Iar în baza dovezilor adunate, va putea să drezeze proces verbal definitiv, agentul care po-trivit legii are căderea.

Am accentuat mai sus, că unui proces verbal definitiv nu trebuie să-i premergească necondiționat unul preliminar. Există însă un caz și anume cel prevăzut de art. 3 al. 3 din Regulamentul de aplicare al legii, când infractorul la o lege fiscală, va putea invoca cu succes lipsa acestuia, putând obține anularea aceluia definitiv. Anume, dacă procesul verbal definitiv s'a dresat pe baza unui proces verbal preliminar și cel preliminar nu există la dosar, este cert că fiscul nu va putea încerca cu succes a obține de la instanță complectarea actului lipsă, cu alte dovezi oferite întru dovedirea infracțiunii, deoarece legea spune în mod categoric că cel preliminar formează parte integrantă a celui definitiv, dacă-i servește de bază. Concluzie, că din moment ce îi constituie parte integrantă aceste două acte formează un tot unitar și indivizibil și lipsa celui preliminar atrage nulitatea celui definitiv, precum lipsa celui definitiv, ar atrage nulitatea celui preliminar.

În ce privește redactarea textului art. 3 al. 4 din lege, se impune o precizare. Anume se spune textual, că: „...organele de constatare pot încheia deadreptul, în orice împrejurare, procese verbale de infracțiune definitive”.

Acest articol trebuie interpretat în sensul că numai agenții prevăzuți în art. 4 din lege au acest drept. Deci aici se impune o interpretare strictă și chiar în interesul legii.

În ce privește forța probantă a proceselor verbale definitive, bazate pe cele preliminare, față de textul art. 38 și 39 din lege, trebuie să concludem că orice proces verbal definitiv, bazat pe unul preliminar are o putere probatorie, numai până la **proba contrară**.

Această interpretare strictă se impune pentru următoarele considerente logice și juridice. Este adevărat că în cazul, când un agent prevăzut de art. 4 din lege, — deci cu o pregătire mai temeinică, dresează procesul verbal, față de constatările făcute de aceasta propriis sensibus, — declarând aceasta că a văzut, auzit sau constatat cutare lucru, — se impune o rezervă la probațiune, deși absolut nu este exclus ca acesta să se fi înșelat, să fi interpretat greșit o anume situație sau să fi scăpat din vedere un moment decisiv, care schimba tot sensul stării de fapt respective.

Deci constatarea respectivă nici nu formează ceva constat propriis sensibus, așa că, cu atât mai puțin are forța probantă independentă.

În concluzie arăt, că procesele verbale preliminare se vor înainta de organele de cercetări fie Admin. Financiare de constatare spre a lua cuvenitele măsuri, fie exclusiv vămii competente, atunci când contravențiunea fiscală săvârșită este de natură vamală sau este contrabandă vamală.

Perchezițiuni și descinderi pot face numai organele în drept a încheia procese verbale definitive, deci agenții prevăzuți de art. 5 din lege în nici o împrejurare nu pot face așa ceva.

Precizeze că procesul verbal preliminar nu se înaintează spre aprobare autorităților competente, ci numai „pre cele legale”.

B. Procese verbale definitive.

La examinarea proceselor verbale preliminare am atins per tangentem și unele chestiuni în legătură cu cele definitive. Așa că aceste lucruri nu le voi mai repeta.

Organele în drept a încheia atari procese verbale, definitive, — sunt după cum arată art. 4 din lege și Instrucțiunile legii:

A) Organele fiscale de control și inspecții: 1. inspectorii generali; 2. inspectorii regionali; 3. subinspectorii; 4. controlorii șefi; 5. controlorii de toate gradele ai Ministerului de Finanțe și ai Administrației Comerciale a Monopolului Vânzării Alcoolului.

Urmează apoi **funcționarii vamali** de toate gradele.

Organele gărzii financiare dela gradul de subcomisar în sus.

Sunt exceptați dela dreptul de a dresa procese verbale, inspectorii speciali, deci cei cari supraveghează pe mântuitorii de bani și materiale publice.

Mai sunt exceptați și administratorii financiare de încasare și constatare. Rațiunea pentru care li s'a luat dreptul de a constata contravențiuni pare a fi aceea că ei au atribuțiunea determinată, de a supraveghea așezarea și încasarea impozitelor stabilite de alte organe.

Toate persoanele arătate sub litera a) de mai sus, pot constata și încheia procese verbale definitive, din propria lor inițiativă, spre deosebire de persoanele care urmează mai la vale, care pot proceda numai în baza unei delegațiuni speciale.

B) Mai sunt în drept a încheia procese verbale de infracțiune fiscală definitive orice funcționar al Ministerului de Finanțe, având o delegație specială a Ministrului, subsecretarului de stat, directorului respectiv sau a secretarului general.

Pe cale de interpretare se poate deduce că în baza delegației speciale pot proceda și persoanele arătate la litera a), neavând dreptul de a constata infracțiuni din proprie inițiativă.

C) În fine mai au dreptul de a dresa procese verbale definitive și funcționarii arătați în legile speciale și în limitele competenței acolo determinate.

În caz, când agentul de constatare lucrează în baza unei delegații speciale, este obligat a atășa aceasta la actul de constatare încheiat.

Organele îndreptățite a încheia actele definitive, au dreptul de a face și perchezițiuni domiciliare și descinderi, ridicând actele și registrele care fac dovadă despre infracțiune. Pentru aceste operațiuni se cere însă autorizația Parchetului, care susține că trebuie dată numai cu precauțiune, spre a se evita eventuale acte de răzbunare sau exces personal al unor agenți fiscali.

Legea spune că în caz de flagrant delict autorizația Parchetului este suplinită prin asistența unui ofițer de poliție judiciară.

Urmează să vedem după aceste precizări premergătoare, care sunt condițiunile de formă ale unui proces verbal de infracțiune definitiv. Ele sunt următoarele:

1. Numele și pronumele, funcțiunea și domiciliul agentului care a încheiat actul și al celor care contrasemnează. 2. Locul, data și ora, când X, a încheiat procesul verbal. 3. Numele, pronumele și domiciliul infractorilor.

Dacă însă infracțiunea fiscală s'a comis nu de o persoană fizică, ci de o societate anonimă, în acel caz trebuie să se arate sediul ei, denumirea exactă, numele, pronumele, calitatea și domiciliul persoanelor fizice, condamnate solidar cu societatea.

4. Se arată faptele și dovezile.

5. Textele de lege la care a contravenit și cele care sancționează contravenienții.

6. Sancțiunea aplicată, arătând numeric suma, la care a fost condamnat.

7. Dacă s'a lucrat în baza unei delegații speciale, trebuie să se anexeze copia certificată pentru conformitate, a delegației respective.

8. Dacă agentul a lucrat în baza unei delegații resp. autorizații a Parchetului, va depune o copie după această autorizație.

2. Aprobarea proceselor verbale definitive.

Procesul verbal definitiv încheiat de agentul de constatare competent, încă nu are un caracter definitiv, ci trebuie înaintat spre aprobare la Administrația financiară de constatare sau la vama respectivă.

Când procesul verbal se referă la un impozit direct se înaintează spre aprobare, la Administrația de constatare de directe, acolo unde se găsesc administrații financiare separate pentru directe și indirecte. Iar infracțiunile fiscale la indirecte se vor înainta la administrația financiară de indirecte.

Când această bifurcație nu există în organizarea administrației respective, se înaintează „administrației de constatare mixtă”.

Însă nu orice proces verbal definitiv se aprobă sau nu de administrația financiară sau vama respectivă.

Autoritatea în drept de a aproba se determină după valoarea procesului verbal. Deci după impozitul și amenda constatată.

După textul original al legii și instrucțiunilor, în art. 12 se spunea că atunci când condamnarea, — impozit și amendă, — nu trece de 100.000 lei, procesul verbal se aprobă de administrația financiară respectiv de șeful vămii, după natura infracțiunii.

Deci nu s'a făcut nicio distincțiune, între impozite directe și indirecte.

În aceeași ordine de idei, prin jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 2889/1938, c'a acordat și rezidenților regali dreptul de a aproba procese verbale de contravenție.

Față de situația sus expusă Ministerul de Finanțe prin ordinul circular Nr. 503.181 din 7 Februarie 1939, s'a fixat în modul următor competența administrației financiare de a aproba procese verbale la legile privind impozitele indirecte:

1. La legea impozitului pe lux și cifra de afaceri, administratorul financiar poate aproba numai acele procese verbale în cari sancțiunea, — amendă și impozit împreună — nu trece de 50.000 lei, respectiv când sancțiunea aplicată,

numai amendă, nu trece de 20.000 lei.

2. La legea timbrului. În privința taxelor de timbru, când amenda și impozitul împreună nu trec de 50.000 lei, sau amenda singură de 20.000 lei.

La impozitul pe succesiuni (se menține ordinul 483.818/939) numai atunci când sancțiunea aplicată, taxă și amendă împreună, nu trec de 100.000 lei, însă cu condițiunea ca **activul brut succesoral** să nu treacă de 1.000.000 lei.

3. La legea impozitului pe automobile, se pot aproba procesele verbale numai atunci, când sancțiunea, — amendă și impozit, — nu trece de 100.000 lei sau amenda singură.

4. La legea impozitului pe spectacole, când sancțiunea aplicată, amenda fixă și amenda proporțională (art. 31 alin. b), este până la 50.000 lei.

Toate procesele verbale, în care limita de valoare sus arătată este mai mare, dela 10 Febr. 1939 urmează să fie înaintate direct Ministerului spre aprobare, iar cele aprobate de administratorii financiari sunt nule de drept, fiind aprobate de organe fără competență.

În ce privește atribuțiunea rezidenților regali de a aproba procese verbale de contravenție, în limitele determinate de Jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 2889/1938, această atribuțiunile li s'a anulat prin ordinul Ministerului de Finanțe Nr. 84.309 din 19 Ianuarie 1939, și anume că prin corespondența inutilă aduce a îngreunare a lucrărilor.

În baza acestei dispoziții pe viitor dreptul de a aproba procesele verbale de contravenție, acordat mai înainte rezidenților regali, a fost sters. Că atare singurele organe competente, — cu rezerva arătată mai sus, în privința impozitelor indirecte, — sunt numai organele arătate în art. 12 din lege.

Dr. Blazsek Alfred
Cluj.

Jurisprudențe civile

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secțiunea I-a.

Decizia Nr. 3137—1939.

Președinția Domnului T. Magheru, Președinte.

Pensie alimentară provizorie datorată soției. Proba vieții imorale dintr'un proces anterior de pensie alimentară nu poate servi ca probă în al doilea proces de pensie alimentară provizorie.

Curtea — deliberând.

Asupra recursului făcut de A. J. în contra deciziei Nr. 1226/1937 a Curții de Apel Cluj Secțiua I-a, dată în proces cu C. J.

Având în vedere că prin decizia atacată cu recurs Curtea de Apel Cluj Secțiua I-a, admitând apelul făcut de intimatul în recurs C. J. în contra încheierii Nr. 214/1936 a Tribunalului Hunedoara Secțiua II-a, a respins cererea recurentei de a se obliga soțul său, intimatul în recurs la

plata unei pensii alimentare provizorie.

Pentru a ajunge la această soluție, Curtea de Apel constată în fapt, din dosarul Nr. 4158—1935 a judecătoriei mixte Petroșani, că recurenta a introdus la numita judecătorie, la 18 Septembrie 1935, acțiune pentru pensie alimentară provizorie în contra soțului său și această acțiune i-a fost definitiv respinsă, pentru considerațiunea că soția ducea o viață imorală, incompatibilă cu fidelitatea conjugală. Intemeindu-se apoi pe dispozițiunile art. 102 din legea matrimonială, potrivit cărora soțul nu poate fi obligat la plata unei pensii alimentare către soția sa, dacă aceasta duce o viață desfrânată, Curtea de apel motivează că dela 23 Noemvrie 1936, dată când s'a respins recursul recurenteii în prima cerere de întreținere provizorie și până la data de 17 Decemvrie 1936, când Tribunalul i-a admis cererea pentru întreținerea provizorie de față, recurenta nu a făcut dovada că s'ar fi schimbat situația și că de atunci ar duce o viață morală.

Văzând motivul, de casare în cuprinsul....

Având în vedere că prin motivul de casare recurenta susține, că prin soluția dată Curtea de Apel a violat art. 102 din legea matrimonială, a comis o eroare grosieră de fapt și un exces de putere când i-a respins cererea pentru întreținerea provizorie, pe considerațiunea de infidelitate conjugală, dedusă din singura împrejurare că o primă cerere de întreținere i-a fost respinsă pe acest motiv și că între timp nu a făcut dovada contrarie, deși în lipsa unor noi dovezi în contra ei în această privință, nu se poate respinge cererea de față.

Considerând că într'adevăr Curtea de Apel pentru a deduce infidelitatea conjugală a recurenteii, ca motiv de neprimire a cererii de întreținere de față, se limitează la constatările în această privință, făcute cu ocazia judecării unei prime cereri de întreținere, respinsă pe acest motiv, fără a examina din nou în acest proces dacă imputarea de infidelitate conjugală subsistă și în prezent, în contra recurenteii și îi poate fi opusă ca atare, întrucât o asemenea atitudine odată stabilită, nu prezintă un caracter de continuitate de natură a închide definitiv în viitor soției calea acțiunii de întreținere provizorie, iar dovada că soția persistă în această atitudine de infidelitate conjugală, incumbă soțului, ori de câte ori i se cere îndeplinirea obligațiunii de întreținere provizorie.

Că astfel fiind, Curtea de Apel, în lipsa unor noi dovezi în contra recurenteii, numai cu violarea textului invocat prin motivul de casare, și prin exces de putere a putut să respingă cererea recurenteii pentru întreținerea provizorie, dând astfel o hotărâre casabilă.

Că deci motivul de casare fiind întemeiat, recursul urmează să fie admis, casându-se decizia atacată.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I.

Președinția dlui T. Magheru, consilier

Contencios administrativ. Complect de divergență. Noi mijloace de probe. În ce condițiuni sunt admisibile.

Legea din 14 Septembrie 1938. Caracter interpretativ. Dispozițiuni de ordine publică. Acțiunea în contencios închisă. Acțiune în daune. Nu se mai poate uza de ea.

CURTEA,

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs Curtea din Iași obligând pe ministerul recurent, pe temeiul dispozițiunilor art. 998 și urm. c. civ. să plătească intimatului V. A. suma de 400.000 lei pentru că în mod abuziv l-a eliminat din Corpul Jandarmeriei, ministerul a formulat două motive de casare în acets recurs;

Că, în ședința dela 28 Iunie 1938, completul obișnuit al Secțiunii luând în deliberare recursul, a declarat divergență asupra motivului I de casare;

Că, în interval, până la judecarea divergenței a intervenit la 14 Septembrie 1938 legea prin care se interpretează dispozițiunile art. 6 din legea contenciosului administrativ, ridicându-se instanțelor de drept comun dreptul de a acorda daune pentru acte abuzive de autoritate, până ce instanțele de contencios administrativ nu vor stabili principial ilegalitatea actului, iar pe temeiul dispozițiunilor acestei legi ministerul a depus la 12 Noemvrie 1938 un motiv suplimentar de casare și astăzi se cere examinarea în prealabil, înaintea completului de divergență a acestui motiv, cerere la care reprezentantul intimatului se opune sub cuvânt că chiar dacă acest motiv primează, chestiunea pusă în discuție printr'ansul este însă de competența exclusivă a completului obișnuit al secțiunii;

Considerând că, deși în principiu încheierea instanței prin care se declară o divergență fixează starea pricinii, care nu se mai poate schimba și complectul de divergență are un rol limitat numai la examianrea punctelor asupra cărora nu s'au întrunit numărul legal de voturi, totuși aceasta nu înseamnă că părțile litigante nu ar putea invoca înaintea completului de divergență noi mijloace de apărare, dacă ele sunt în strânsă legătură cu motivele deduse în divergență, sau sunt excepțiuni peremptorii de fond, întru cât în primul caz apărările fiind în legătură directă cu motivele în divergență, duc la deslegarea punctelor ce acest complect este chemat să rezolve, iar în al doilea caz excepțiunile ridicate prejudecând fondul pot fi de natură să facă inutilă discutarea pricinii în fond și ca atare putând fi ridicate în orice stare a pricinii, pot fi aduse și înaintea completului de divergență;

Pentru aceste motive, Curtea constată că acest complect este competente să examineze motivul suplimentar de casare depus de Ministerul de Interne la 12 Noemvrie 1938.

În urma acestora s'au ascultat d-nii avocați ai părților în susținerea și combaterea incidentului de tardivitate a motivului de casare suplimentar, cum și dl Procuror general în concluziuni.

Asupra incidentului de tardivitatea motivului suplimentar de recurs:

Având în vedere că deciziunea atacată cu recurs a fost comunicată ministerului recurent la 10 Februarie 1938; că, motivul de casare suplimentar a fost depus la 10 Noemvrie 1938, deci peste termen de 30 zile dela comunicarea deciziunii atacate și dela data de 14 Septembrie 1938, când s'a promulgat legea pe care acest motiv se întemeiază, dată dela care ar urma să se socotească cele 30 zile.

libere prevăzute prin art. 32 din legea Curții de Casație pentru depunerea valabilă a motivelor de casare;

Considerând că, deși față de dispozițiunile legale sus arătate depunerea motivului suplimentar este făcută peste termenul legal, însă întru cât acest motiv este de ordine publică și cercetarea lui nu necesită verificarea vreunor elemente de fapt, el are a fi considerat pe temeiul dispozițiunilor art. 36 alin. V din legea de organizarea Curții de Casație ca introdus în termen, odată ce a fost depus înainte de închiderea desbaterilor în fața Curții de Casație;

Că, acest caracter de ordine publică al motivului suplimentar rezultă din împrejurarea că legea din 14 Septembrie 1938 reglementează ezechivul acțiunii în daune în pricinile de contencios administrativ, deci este intervenită în materie de drept public și privește un interes de ordine socială;

Pentru aceste motive, Curtea respinge incidentul de tardivitate, ridicat de intimatul V. A.

În urma acestora s'au ascultat avocații părților în susținerea și combaterea în fond a motivului suplimentar de casare, cum și d-l Procuror general în concluziunile puse în această privință.

Având în vedere că, potrivit art. unic din legea din 14 Septembrie 1938, cererea de despăgubiri prevăzută la art. 6 din legea contenciosului administrativ nu poate fi introdusă la instanța de drept comun, decât numai după ce instanța de contencios administrativ a stabilit principial ilegalitatea actului;

Considerând că aceste dispozițiuni, având prin voința legiuitorului caracterul interpretativ, au a se aplica tuturor pricinilor intentate dela punerea în aplicare a legii contenciosului administrativ și în care nu a intervenit încă o deciziune definitivă cu caracter de irevocabilitate, deci tuturor pricinilor ce sunt pendinte nu numai la instanțele de fond ci și în recurs înaintea Curții de Casație, întru cât deși deciziunile pronunțate de Curți de apel sunt definitive, legea însă nu le recunoaște niciun caracter de irevocabilitate, situația de drept fixată prin ele putând fi schimbată prin admiterea recursului, aceste deciziuni nefiind intrate în puterea lucrului judecat;

Considerând că prin dispozițiunile sus arătate legiuitorul din 1938 schimbă sistemul în vigoare până la acea dată, rezultat din aplicarea principiilor legii contenciosului administrativ, pe temeiul căora se recunoaște particularilor lezați printr'un act administrativ de autoritate dreptul ca să poată cere daune derivând din acest act direct, pe calea dreptului comun, fără a mai fi obligați ca în prealabil să obțină în contencios declararea actului ca ilegal; acest drept fiindu-le recunoscut chiar dacă acțiunea în contencios intentată anterior fusese respinsă nu în fond, ci pentru motive de formă, cum ar fi tardivitate, etc.

Că prin textul din 1938 legiuitorul condiționează admiterea acțiunii în daune de obținerea în prealabil a unei hotărâri în contencios, care să declare ilegal actul administrativ de autoritate generator al daunelor cerute, astfel că sub actualul sistem, căruia după cum s'a arătat legiuitorul îi atribuie un caracter interpretativ, cel vătămat nu se poate adresa instanțelor de drept comun prevăzute de lege

pentru a cere daune decât stabilind în prealabil ilegalitatea faptului vătămător și prin urmare dacă calea contenciosului administrativ este închisă particularului lezat din orice motiv dânsul nu mai poate reclama în justiție niciun fel de daune ce decurg din faptul abuziv;

Considerând că în speță este constant că intimatul V. A. pentru îndepărtarea sa din corpul jandarmeriei s'a adresat în prim rând prin acțiune în contencios administrativ, cerând anularea actului ca ilegal cum și daune; că, Curtea de Apel Iași s. I-a, prin decizia nr. 43 bis din 1 Octombrie 1932, i-a respins ca tardivă acțiunea în contencios, iar recursul îndreptat de dânsul în contra acestei deciziuni a fost respins ca nefundat prin decizia nr. 1117 din 1934 a Secției a III-a a Curții de Casație;

Că, posterior numitul intimat a intentat acțiune după dreptul comun la Tribunalul Roman, cerând pe temeiul dispozițiunilor art. 998 c. civ. daune pentru îndepărtarea lui ilegală din corpul jandarmeriei, acțiune admisă de tribunal prin sentința confirmată de Curtea de Apel Iași s. I-a nr. 127 din 1937, din care rezultă că, deși dânsul ceruse daune și prin acțiunea în contencios însă posterior și-a retras acest capăt de cerere cu rezerva intențării unei acțiuni după dreptul comun;

Considerând că față de această situație în fapt urmează, potrivit dispozițiunilor legii din 14 Septembrie 1938, că intimatul nu mai este îndreptățit să ceară să i se recunoască dreptul la daune pentru îndepărtarea lui din jandarmerie, întru cât dânsul prin respingerea acțiunii sale în contencios, independent de orice motiv, nu mai poate deduce în justiție în prealabil ilegalitatea acestei îndepărtări, condiție esențială pentru a-și putea valorifica pretențiunile de daune decurgând din această îndepărtare;

Că, astfel fiind, motivul suplimentar de casare devenind fundat, recursul se admite și, fiind vorba numai de aplicarea legii la faptele constante ale cauzei. Înalta Curte evocând fondul admite apelul făcut de ministerul recurent și respinge ca nefundată acțiunea reclamantului V. A.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc., casează, etc., admite apelul, etc., și respinge ca nefundată acțiunea, etc.

Jurisprud. comerciale

CURTEA DE CASAȚIE SECȚIA III-a

Decizia Nr. 2343—1938.

Președinția d-lui **C. Grăcunescu**, Consilier.

Ardeal, Asigurare. — Valoarea obiectelor asigurate, arătată în contract. Consecințe asupra stabilirii cuantumului despăgubirii. Modul de constatare a daunelor. Procedura de urmat (art. 481 cod. com. ard).

Asupra recursului introdus de B. A. și S. D în contra deciziei Curții de Apel Oradea S. II-a, cu Nr. 549—936, în proces cu Soc. de Asigurare „N”.

Având în vedere că, din deciziunea atacată cu recurs, rezultă că A. B. a chemat în

judecată. Societatea de Asigurare „N”, pentru plata sumei de 1.000.000 lei daune de incendiu, pe bază de asigurare, asupra mărfurilor din magazinul său, distruse de incendiu.

Tribunalul Satu Mare, prin sentința 208—1932, admite în parte acțiunea, obligând firma pârâtă la plata sumei de 500.000 lei, capital și accesorii.

În urma apelului declarat de B. A. și S. D. ca cesionar, precum și de pârâta Societate de asigurare, Curtea de Apel Oradea S. I-a, admitând în parte apelurile, a redus suma pe care pârâta era obligată să o plătească la 220.000 lei cap. și accesorii, iar în urma recursului înaintat de pârâtă, Înalta Curte de Casație S. III-a, prin decizia sa cu Nr. 158—1936, admite recursul, casând deciziunea Curții de Apel, cu trimitere pentru o nouă judecare.

Curtea de Apel, ca instanță de trimitere, prin decizia atacată cu recurs, admitând în parte apelurile, menține soluțiunea sa anterioară.

Având în vedere că, pentru a decide astfel, Curtea de Apel, în urma probațiilor administrate la întâia instanță, constată că reclamantul nu a ascuns nici o împrejurare importantă, care ar fi putut să influențeze pe pârâtă să refuze încheierea contractului de asigurare și deci contractul e valid. Că privitor la cuantumul daunelor datorate, se bazează pe expertiza făcută cu ocaziunea anchetei în futurum, înlăturând declarațiunile ulterioare făcute de experți și martori.

Având în vedere că, împotriva acestei soluții reclamantul a înaintat prezentul recurs.

Având în vedere că, prin întâiul motiv de casare, recurenții se plâng, în esență, de violarea art. 470 și 479 c. com. ard., deoarece Curtea de Apel nu a luat în considerare prezumțiunea prevăzută de aceste texte, potrivit căreia la evaluarea despăgubirilor se va avea în vedere valoarea arătată în polița de asigurare, afară numai dacă asigurătorul poate face dovada că obiectele au avut în timpul distrugerii o valoare inferioară.

Considerând că, potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 479 cod. com. ard., în cazul când valoarea obiectelor a fost determinată prin contractul de asigurare, la plata despăgubirilor se va avea în vedere această valoare, afară de cazul când asigurătorul poate dovedi că obiectele au avut în momentul distrugerii sau deteriorării o valoare inferioară.

Că acest text stabilește deci o prezumțiune juris tantum, că valoarea obiectelor asigurate este aceea stabilită prin contractul de asigurare, prezumțiune care însă poate fi răsturnată prin o dovadă contrarie.

Având în vedere că instanțele de fond, în urma probațiilor administrate, au constatat, conform textului arătat, că obiectele asigurate au avut în momentul distrugerii o anumită valoare, inferioară celei din polița de asigurare;

Că această constatare de fapt, bazată pe expertiza făcută cu ocaziunea anchetei în futurum și apreciată de instanțele de fond ca mai tenețnică decât dispozițiunile ulterioare ale experților, ține de atributul suveran al instanțelor de fond și scapă de sub cenzura acestei Înalte

Curți, care nu o poate lua în considerare în lipsa unui motiv de recurs formulat pentru eroare grosieră de fapt.

Că prin urmare, instanțele de fond nu au violat textul art. 470 și 479 c. com. ard., iar motivul de casare apare ca neîntemeiat și urmează a fi respins.

Având în vedere că prin al doilea motiv de casare și motivul III lit. c. recurenții se plâng de violarea art. 481 c. com. și art. 11 din polița de asigurare, potrivit căreia Societatea pârâtă, efectuând expertiza după trecerea termenului de 15 zile dela primirea încunoștiințării și neso-mând pe asigurat pentru ași numi expertul în vederea stabilirii pagubei, urmează că expertiza astfel făcută nu este opozabilă asiguratului, care deci, poate dovedi dauna cauzată cu orice mijloc de probă, chiar și prin jurământul estimatoriu și deci, prin violarea textelor arătate și a art. 372 și 368—371 pr. civ. ard. și omisiune esențială, Curtea de Apel a respins jurământul reclamantului.

Considerând că, potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 481 c. com. ard., asigurătorul, în lipsă de altă stipulațiune, are dreptul de a face să se stabilească daunele, pe cale de cercetare locală, prin experții specialiști, în termenul de 15 zile dela primirea încunoștiințării despre daune, iar în cazul când acest termen a fost depășit, asiguratul este în drept a face să se stabilească daunele pe cheltuiala asigurătorului.

Că din cuprinsul acestui text rezultă că părțile pot stipula în prealabil, prin contract, modul de constatare a daunelor, cari vor fi ținute în seamă în primul rând și numai după aceasta, dacă ele nu au stabilit procedura de constatare a daunelor, se aplică procedura prevăzută de art. 481 c. com. prin experți, la cererea asigurătorului, în termenul de 15 zile, sau a asiguratului, dacă asigurătorul a depășit termenul.

Că dacă nici asigurătorul, nici asiguratul nu au uzat de prevederile textului arătat, urmează a se stabili dauna prin orice mijloace de probă legală.

Având în vedere că, pentru stabilirea daunelor s'a efectuat în cauză o anchetă în futurum, la care au participat experți cari au stabilit cuantumul daunei și care expertiză, deși făcută după termenul de 15 zile, prevăzut de art. 481 c. com. ard., este totuși un mijloc de probă legală, care, în cadrul probelor administrate, poate fi luată în considerare.

Că instanțele de fond, apreciind expertiza făcută cu ocaziunea anchetei în futurum, expertiza făcută în cursul procedurii, ulterior, și cererea reclamantului de a se stabili daune pe baza jurământului său, a respins această cerere, motivând că depozițiunile experților făcute cu ocaziunea anchetei în futurum, sunt mai demne de a fi luate în considerare.

Că această apreciere de fapt, motivată, este de atributul suveran al instanțelor de fond și nu cade sub cenzura acesei Înalte Curți și deci Curtea de Apel nu a comis o omisiune esențială și nu a violat textele indicate, iar motivul de casare apare ca neîntemeiat și urmează a fi respins.

Având în vedere că prin al V-lea motiv de

căsare recurenții se plâng de violarea art. 424—426 pr. civ. ard. și art. 50 din legea accelerării judecăților, deoarece Curtea de Apel a stabilit cheltuielile de judecată în sumă de 18.000 lei, în loc de 15.950 lei, cum s'ar fi convenit conform tarifului minimal al onorariilor advocaților.

Având în vedere că fixarea cuantumului cheltuielilor de judecată este o chestiune de apreciere, necesitând calcularea și verificarea lucrărilor prestate în proces, ținând de atributul suveran al instanțelor de fond.

Că cercetarea împrejurării dacă, în calcularea și verificarea acestor lucrări s'a săvârșit o omisiune esențială, în lipsa unui motiv de recurs formulat pentru aceasta, scapă de sub cenzura Curții de Casație.

Că deci instanța de apel stabilind cheltuielile de judecată în sumă de 18.000 lei pentru prima instanță și compensând cheltuielile de judecată în apel, potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 426 pr. civ. ard., nu a comis violarea textelor arătate, și deci și acest motiv de casare este neîntemeiat și urmează a fi resins.

Jurispr. procedurale.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE s. I.

Președinta dlui Andrei Rădulescu, prim-președinte
Decizia Nr. 2855—938.

Divergență. Mijloace noi de apărare. Când sunt admisibile.

Ardeal. Hotăriri de principiu. Nedesinvestirea instanței. Hotăriri cu caracter preparatoriu. Recurs. Inadmisibilitate. Art. 24 din legea Curții de Casație.

Curtea,

Asupra divergenței de față ivită în recursul făcut de Ministerul de Finanțe contra deciziei nr. 55 din 1937 a Curții de Apel Tg. Mureș în proces cu M. K.:

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă că prin două procese verbale încheiate de organele Ministerului de Finanțe la 5 Decembrie 1930 și 8 Octombrie 1931, în urma ordinelor acestui minister, Fabrica de spirit a intimatului M. K. din Comuna Sâncraiu din Mureș a fost închisă pentru contravenție la legea asupra producției și desfacerii spiritului, confiscându-se cantitățile de spirit găsite și aplicându-se sigilii;

Că, intimatul atacând în justiție procesele verbale de contravenție și obținând câștig de cauză în ambele cazuri, dânsul, după ce deciziunile de anulare au rămas definitive și i s'a predat folosința fabricii, a întentat acțiune în contra Ministerului de Finanțe cerând daune pentru pagubele suferite prin deteriorarea instalațiilor, confiscarea și stricarea materialelor, lipsă de funcționare a fabricii, etc.;

Având în vedere că această acțiune fiind respinsă ca nefundată de Tribunalul Mureș s. II-a, prin sentința civilă nr. 151 din 1936 și reclamantul atacând cu apel sentința de respingere, Curtea din Tg.-Mureș, prin deciziunea nr. 55 din 1937, a admis apelul și a reformat sentința tribunalului stabilind în principiu dreptul de despăgubire al reclamantu-

lui față de minister și dispunând trimiterea dosarului la prima instanță care, având în vedere cele cuprinse în motivarea deciziei cu privire la cuantumul despăgubirii, să desbată în fond și să aducă hotărâre nouă în care să decidă și asupra cheltuielilor de judecată după cifra fixată de Curte;

Având în vedere că Ministerul de Finanțe atacând cu recurs această deciziune, iar asupra motivelor de casare formulate neîntrunindu-se în ședința dela 11 Februarie 1938 numărul de voturi prevăzut de lege, judecata recursului a fost trimisă completului de divergență de astăzi;

Că, astăzi intimatul, întemeindu-se pe dispozițiile art. 24 din legea organică a Inaltei Curți, a ridicat incidentul de inadmisibilitatea recursului, întru cât el nu este îndreptat în contra unei decizii definitive, ci a unei decizii preparatorii care nu poate fi atacată decât odată cu recursul asupra deciziei de fond;

Că, la acest incident reprezentantul ministerului recurent a obiectat în prim rând că el este tardiv ridicat înaintea completului de divergență și în al doilea rând că este nefundat, instanțele de apel din Ardeal fiind autorizate, conform dispozițiilor din legiurile locale, să dea asemenea hotărâri prin care să stabilească principial dreptul de daune al părții, urmând ca în cazul când, ca în speță, decizia de principiu s'a dat în apel, cuantumul daunelor să fie fixat de prima instanță printr-o hotărâre în fond supusă căilor de atac obișnuite;

Considerând, în ce privește tardivitatea incidentului ridicat de intimat că, deși este de principiu că încheierea instanței prin care se declară o divergență fixează starea pricinii care nu se mai poate schimba și completul de divergență are un rol limitat numai la examinarea punctelor asupra cărora nu s'a întrunit numărul legal de voturi, totuși aceasta nu înseamnă că părțile litigante nu ar putea invoca înaintea completului de divergență noi mijloace de apărare, dacă ele sunt în strânsă legătură cu motivele deduse în divergență, sau sunt excepțiuni peremptorii de fond, întru cât în primul caz apărările fiind în legătură cu motivul în divergență duc la deslegarea punctelor ce acest complet este chemat să rezolve, iar în al doilea caz excepțiunile invocate putând prejudeca fondul pot fi de natură să facă inutilă discutarea pricinii în fond și ca atare părțile sunt în drept să le ridice în orice stare a pricinii, deci și înaintea completului de divergență;

Considerând în ce privește fondul pricinii, că potrivit art. 24 din legea Curții de Casație, această Curte judecă cererile în casație pornite în contra hotărârilor tribunalelor de primă instanță nesupuse la apel și în contra hotărârilor desăvâșite, pronunțate de instanțele de apel; că, potrivit alin. ultim de sub acest articol, Curtea de Casație nu poate primi cereri în casație în contra hotărârilor premergătoare sau deslușitoare, casarea acestora neputându-se cere decât după ce s'a dat hotărârea definitivă supra fondului;

Considerând că legea organică a Curții de Casație fiind o lege de unificare, dispozițiile ei au a se aplica în toată țara, înlocuind sau modificând în sensul prevederilor lor dispozițiile din legiurile locale, cât timp menținerea acestora nu a fost hotărâtă prin texte exprese, edictate în acest sens; că, de altfel, prin art. 81 alin. ultim din legea Curții

de Casație s'a prevăzut expres că se va aplica procedura civilă română în toate recursurile cari sunt de competența Curții de Casație;

Considerând că prin hotărârile prevăzute în primul aliniat al art. 24 legea are în vedere hotărârile prin care instanțele acolo arătate se pronunță în ultim resort asupra fondului pricinii, dând o hotărâre definitivă, care pune capăt procesului înaintea acelei instanțe și în contra căreia părților nu le este deschisă nicio cale ordinară sau extraordinară de atac, hotărârea dată putând intra, după îndeplinirea cerințelor fixate de lege în această privință, în puterea lucrului judecat;

Că, hotărârile preparatorii sau premergătoare, în contra cărora legea prin alin. ultim de sub art. 24 nu acordă părților dreptul de atac pe calea recursului decât numai odată cu recursul contra hotărârii asupra fondului, are a se înțelege hotărârile prin care instanțele de fond, deși se pronunță asupra pricinii deduse în judecată înaintea ei, totuși nu rezolvă însuși fondul acelei pricini, ci numai a-nume excepțiuni ridicate dispunând ca fondul cauzei să fie judecat ulterior, fie tot înaintea sa, fie de către prima instanță, potrivit regulilor de procedură determinată de lege, astfel că fondul pricinii urmează a fi supus unei noi judecăți înaintea zisei instanțe;

Considerând că în speță Curtea de Apel Tg-Mureș, deși se pronunță asupra apelului cu care a fost sesizată, totuși nu s'a deinvestit de judecarea lui, căci nu a statuat în fond, ci numai asupra chestiunii dacă intimatul are sau nu dreptul la daunele cerute, recunoscându-i principial acest drept și dispunând ca tribunalul să fixeze în primă instanță cuantumul acestor daune, dând tribunalul hotărâre în fond supusă căilor ordinare de atac;

Că, deși în sistemul procedurii civile locale instanțele de apel pot da asemenea hotărâri, însă în ce privește dreptul părților de a ataca aceste hotărâri pe calea recursului, este a se aplica procedura prevăzută de art. 24 din legea organică a Curții de Casație, întru cât în ce privește dispozițiunile ce el le prevede, nu există în legea Curții de Casație nicio derogare care să mențină normele din legiuirile locale; că dar dispozițiunile art. 24 alin. ultim urmează să-și aibă aplicațiune în speță și recursul ministerului să se respingă ca inadmisibil, odată ce este îndreptat contra unei hotărâri preparatorii a Curții de Apel;

Pentru aceste motive, Curtea admite incidentul ridicat de intimatul M. K. și în consecință respinge ca inadmisibil recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE SECȚIA I-a.

Decizia Nr. 1761—1938.

Preș. Eug. Bănescu, Cons.

Judecarea proceselor. — Proces amânat pentru pronunțare. Numirea unuia din judecători la altă instanță. Nu mai poate pronunța hotărârea.

În principiu, decretul regal pentru numire, mutare sau înaintare în funcțiune intră în vigoare din momentul publicării lor în Monitorul Oficial, afară bine înțeles de cazul când în cuprinsul acestor decrete se prevede în mod expres o altă dată.

Așa dar, din acest principiu rezultă că prin efectul transferării, un judecător încetează de la data aparițiunii decretului regal în Monitorul Oficial de a mai face parte din instanța unde a funcționat și de a-și mai exercita atribuțiunile sale la aceeași instanță.

Este exact că art. 132 din legea de organizare judecătorească prevede că judecătorul mutat la o altă instanță este obligat să mai rămână un anumit termen pentru a desăvârși și semna lucrările la care a luat parte.

Însă prin acest text legiuitorul n'a adus nicio atingere principiului sus menționat, ci pentru considerațiuni de bună administrațiune a impus magistraților ca înainte de a se prezenta la instanța unde au fost mutați să-și termine lucrările, adică să redacteze hotărârile și să semneze toate actele la cari au luat parte, iar nu și să participe la ședințe sau să pronunțe hotărâri, căci pentru asemenea acte de autoritate judiciară este neapărat necesar ca judecătorul să facă parte din tribunal.

În speță, după cum s'a arătat, este constant că la 5 Iulie 1937, când a fost pronunțată hotărârea, judecătorul A. A. nu mai figura printre magistrații Tribunalului Vaslui, el fiind mutat pe ziua de 1 Iulie 1937 la Tribunalul Botoșani.

În atare situațiune și față de cele ce preced, urmează că acest judecător nu mai avea calitatea să pronunțe în completul Tribunalului Vaslui hotărârea atacată cu recurs care fiind astfel dată cu violarea principiului enunțat, motivul I de casare este întemeiat și în consecință, fără a mai examina celelalte motive, recursul trebuie admis casând sentința atacată cu trimetere la aceeași instanță pentru a judeca din nou.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE s. I.

Decizia Nr. 1708—1938.

Președinția D-lui Er. Mandicevschi consilier.

Comunicarea hotărârilor. Nu e valabilă comunicarea unei hotărâri făcută avocatului statului, dacă nu are procură generală.

Asupra recursului introdus de ministerul de Finanțe în contra deciziei Nr. C. II 30/14—1928, dată de Curtea de Apel Cluj în proces cu P. I. și alții.

Având în vedere lucrările dela dosar, din cari rezultă că intimatul I. P., atât în numele său cât și în cel al absenților I și I. K., a chemat în judecată pe recurentul Ministerul de Finanțe pentru stabilirea existenței unui testament verbal.

Că această acțiune a fost admisă de tribunal, iar Curtea de Apel, prin decizia atacată cu recurs, a respins ca tardiv apelul recurentului;

Că pentru a da această soluțiune Curtea de Apel constată că sentința primei instanțe a fost comunicată statului român prin avocatul care l'a reprezentat în toată procedura, la 1 Noembrie 1927, iar apelul, făcut de acest avocat introdus abia la 19 Noembrie 1927, deci după trecerea termenului legal de 15 zile;

Având în vedere că prin recurs Ministerul de Finanțe susține că instanța de apel a interpretat greșit dispozițiunile art. 152, 153 și 154 combinate cu art. 399 și 480 proc. civ. și a violat ordonanța

Nr. 8634 din 17 Noembrie 1927 când a respins apelul ca tardiv, deși dela data când sentința primei instanțe a fost comunicată Ministerului recurent și până la introducerea apelului făcut de acest Minister n'a trecut termenul 15 zile și dat fiind că hotărârile în cauzele în cari figurează statul sunt a se comunica Ministerului respectiv iar nu avocatului statului.

Considerând că conform art. 153 proc. civ. ard. înmânarea se poate face în locul părții aceluia, pe care legea sau o procură specială îl îndreptățește să primească înmânări, precum și avocatului designat conform art. 102 proc. civ. ard.

Că intrucât nu există însă nici o dispozițiune legală conform căreia înmânările ce urmează să se facă Ministerului de Finanțe să se poată face avocatului de stat care a avut delegație pentru pledarea procesului și intrucât în speță o procură generală dată avocatului respectiv conform art. 102 proc. civ. ard. nu se află la dosar și nici nu se menționează că o asemenea procură ar exista, în asemenea condițiuni termenul de apel nu putea curge dela data când sentința primei instanțe a fost înmănată avocatului, ci numai de când înmânarea s'a făcut direct Ministerului de Finanțe singurul în drept să primească asemenea înmânări;

Că intrucât apoi, după cum rezultă din actele dela dosar, sentința primei instanțe a fost comunicată Ministerului de Finanțe la 10 Noembrie 1927 iar apelul a fost introdus la 19 Noembrie 1927 deci înainte de expirarea termenului de apel de 15 zile prevăzut de lege, acest apel numai în mod greșit și cu violarea normelor mai sus arătate a fost considerat de Curtea de apel ca tardiv din care cauză deciziunea, atacată urmează să fie casată, iar cauza trimisă la instanța de apel pentru a proceda la judecarea apelului în fond, considerându-l ca fiind introdus în termen.

Admite recursul, făcut de Ministerul de Finanțe, casează decizia Nr. C. II 30/14—1928 a Curții de Apel Cluj și trimite cauza la aceiaș Curte de Apel pentru a proceda la judecarea apelului în fond.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTITIE Secțiunea I-a.

Deciziunea No. 1535—1931.

Președinția D-lui **Th. Magheru**, Consilier.

Hotărâri preparatorii. Nu se pot ataca decât odată cu fondul.

DELIBERÂND.

Asupra incidentului ridicat de Dl. Procuror General.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs, din care se constată că recurenta „Asociația pentru Cultura M. din Transilvania” a cerut Tribunalului Cluj înscrierea sa în registrele persoanelor juridice.

Că Tribunalul prin deciziunea No. 3508-4—1924 a admis cererea invitând însă numita Asociațiune ca în termen de 15 zile să comunice Tribunalului trei copii legalizate de pe procesul verbal al adunării generale din 10 Iulie 1924, prin care s'a aprobat modificarea statutelor, iar prin decisisul Nr. C. I, 366/26 din 13 Februarie 1929 a restituit statutele asociației spre a fi mo-

dificate în sensul arătat prin decisis și a amânat dezbaterrea.

Că în contra acestui decisis, asociația a făcut recurs la Curtea de Apel din Cluj care l'a respins ca inadmisibil pe motiv că decisisul Tribunalului fiind adus în cursul procedurii, conform art. 549 p. c. nu este susceptibil de nici o cale de atac, ci numai odată cu fondul.

Că în contra acestei hotărâri a Curții de Apel, asociația a făcut recursul de față susținând că prin violare de lege, omisiune esențială și exces de putere Curtea de Apel a respins ca inadmisibil recursul deoarece conform art. 506 p. c. și art. 91 și 93 din legea persoanelor juridice putea să atace cu recurs încheierea Tribunalului, deoarece aceste texte de lege nu precizează că numai hotărârile finale sunt atacabile, iar Tribunalul fără just motiv i-a obligat la modificări de natură a se contrazice cu scopul asociației.

Având în vedere că numai hotărârile finale prin care instanța de judecată se desesizează de o afacere sunt supuse căilor legale de atac, iar nu și acele hotărâri, prin care instanța ia numai măsuri preparatorii în vederea soluționării procesului, hotărâri contra cărora este inadmisibilă orice cale de atac, decât dacă sunt atacate odată cu fondul.

Având în vedere că art. 93 din legea persoanelor juridice și art. 506 pr. civ. sunt inaplicabile în speță, iar art. 90 din legea persoanelor juridice prevede că hotărârea Tribunalului se dă fără drept de opoziție dar cu drept de apel în termen de 10 zile, de unde rezultă că este vorba de hotărârea finală singura care este supusă apelului, iar nu și de încheierea preparatorie a instanței căci legea nu arată aceasta.

Că dacă recurenta voia să atace măsura luată de Tribunal prin încheierea din 13 Februarie 1929 trebuia să declare că înțelege să obțină hotărârea pe baza actelor așa cum sunt la dosar și numai contra acelei hotărâri, prin cre Tribunalul s'ar fi desesizat se putea face recurs.

Că neprocedând astfel recurenta și atacând separat cu recurs încheierea dată de Tribunal cu drept cuvânt el este inadmisibil și deci bine a fost respins ca atare.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTITIE Secțiunea III-a.

Decizia Nr. 1479—1931.

Președinția D-lui **Ar. Alexandrescu**, Consilier.

Când beneficiază de apelul unuia și ceilalți coprigonitori. Excepții. — Fapte notorii. Definiție. Modul de a se face uz de ele. — Convenție ilicită principală. Atrage nulitatea și a fide-misiunii.

Asupra motivului I de recurs astfel formulat.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 80 proc. civ. ardeleană, dacă dreptul controversat se poate decide numai în mod limitat, pentru sau contra coprigonitorilor, sau dacă puterea de drept (efectul juridic) a sentinței date în proces, s'ar întinde, în baza normelor legale, asupra coprigonitorilor din li-

tigiu și chiar dacă e nu ar fi luat parte la proces, atunci faptele tovarășilor activi (actele de procedură ale colitiganților cari au luat parte la proces) vor avea efect și față de coprignonitori cari omit o zi sau vreun termen, dacă ei însuși nu iau parte activă (în proces) iar în conformitate cu dispoziția art. 410 proc. civ. ard. efectul apelului sau opoziției unuia dintre coprignonitori, nu se întinde asupra celorlalți coprignonitori, însă afară de cazul art. 80 proc. civ.

Că din interpretarea articolelor suscitade rezultă că **de efectele apelului făcut de unul din părâți, beneficiază și ceilalți părâți, chiar când dânsii au omis de a declara apel sau deși au declarat însă în cursul procesului l'au retras, cu condiția însă că dreptul controversat să poată să fie decis numai în mod unitar sau ca efectul juridic al sentinței date în proces să se întindă în baza normelor legale, asupra tuturor părâților din litigiu — astfel cum este în speță, unde toți părâții sunt chemați în judecată solidar, ca membri în Consiliul de administrație a Băncilor Unite, Economică și Ipotecară S. A. Cluj, pentru plata unui pretins onorar convenit în procesul verbal al Consiliului de administrație din 23 Decembrie 1927, chestiunea e a se ști dacă membrii din Consiliul de administrație răspuns din zisa convențiune, se poate judeca numai în mod unitar față de toți membrii acestui Consiliu de Administrație;**

Considerând că art. 410 pr. civ. când statuază că efectul apelului unora dintre coprignonitori, nu se întinde deasupra celorlalți coprignonitori, exceptează *expressis verbis* cazul articolului 80 pr. civ. deci cazul din speță.

Că astfel fiind, Curtea de Apel n'a violat nici un text de lege și a aplicat bine textele legale, când a decis ca să se respingă acțiunea recurentului față de intimații cari nu au atacat sentința primei instanțe sau deși au atacat-o, în cursul procesului și-au retras apelul și deci motivul I de casare devine nefondat.

Având în vedere partea I a motivului III de casare.

„Călcarea formelor de procedură esențiale prevăzută în art. 267 proc. civ. ard. și greșita aplicare a acestui articol, constatând fapte de notorietate publică cari n'au această natură, omisiunea esențială săvârșită prin faptul că s'a aplicat art. 267 fără să mai facă atent instanța de apel la aceste fapte (art. 267 l. 2)“.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 267 proc. civ., ard. faptele cunoscute de instanță ca notorii, nu este necesar să fie dovedite;

Considerând că prin cuvântul „notorii“ se înțeleg faptele relevatorii cari sunt de domeniul public, de exemplu: încetarea plăților ca să fie notorie trebuie să fie cunoscută de mai mulți sau să rezulte din fapte neîndoioase, fapte care se petrec în văzul tuturor; fuga sau dispariția comerciantului; la momentul critic, închiderea magazinelor, când acest fapt este interpretat pe piață ca o mărturisire a neputinței de a plăti datorile, etc.;

Având în vedere că din declarația curatorului masei falimentare Dr. C. M., s'a constatat

că Băncile Unite au fost în stare de încetare de plăți din ziua de 6 Decembrie 1927.

Curtea mai constată că pe la finea lunii Decembrie 1927, în Cluj, era un fapt de notorietate publică că Băncile Unite și-au încetat plățile, că pasivul este covârșitor activului, că nu este posibilă evitarea declarării în stare de faliment, iar recurentul avea cunoștință de această stare a băncii de încetarea de plăți căci în convențiunea pe care o încheie la 23 Decembrie 1927, se prevede în mod precis să primească o sumă mai mare, dacă va reuși să înlăture falimentul;

Că astfel fiind și întrucât Curtea a motivat notorietatea ea n'a violat art. 267 proc. civ. ard. când a constatat că încetarea de plăți era notorie, și deci partea întâi din motivul de casare este nefondată;

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 267 al. 2 proc. civ. ard. instanța va ține seamă de aceste fapte (notorie) și dacă părțile nu le susțin; este însă datorare să pună în vedere părților, la desbatere aceste fapte;

Considerând că în speță Curtea de Apel constată în fapt că recurentul cu ocaziunea încheierii în litigiu, a știut că Băncile Unite sunt deja în încetare de plăți, de oarece nu a contestat acest fapt, în asemenea situațiune este evident că, Curtea nu a săvârșit nici o omisiune esențială când l'a pus în discuțiunea părților chestiunea notorietății de oarece din moment ce recurentul nu a contestat că, cu ocaziunea încheierii convențiunii, știa că Băncile Unite sunt în încetare de plăți, nu mai prezenta nici un interes punerea în discuțiunea părților a notorietății, deoarece această notorietate privea tocmai starea de încetare de plăți a Băncilor Unite, așa că motivul de recurs și în această parte este nefondat;

Având în vedere că prin partea a doua a motivului II de casare, recurentul se plânge de „eroare grosieră de fapt săvârșită prin constatarea unor fapte contrarii cu conținutul dosarului și prin concluziuni arbitrare lipsite de bază, rea interpretare a convențiunii schimbându-i-se însăși natura și denaturându-i-se înțelesul clar (art. 30 p. 8, legea Curții de Casație)“.

Având în vedere că din actele dela dosar Curtea de Apel constată că membrii Consiliului de administrație, s'au făcut vinovați de un delict comercial, căci în contra taxelor din codul comercial, combinate cu dispozițiunile codului falimentului din 1881 legea No. XVIII fiind în încetare de plăți, desi trebuia să ceară declararea în stare de faliment, ei dau recurentului un mandat pentru prelungirea stării de încetare a plăților, deși legiuitorul, nu permite prelungirea stării de încetare de plăți, putând fi aceasta în dauna creditorilor și prin penalizare oprește temporizarea insolvenței;

Având în vedere că, Curtea de Apel constată în fapt că recurentul la data încheierii convențiunii a avut cunoștință că Băncile Unite sunt în încetare de plăți și că a facilitat și contribuit la comiterea unui act punibil de către părâți, întrucât nu a sfăuit pe membrii Consiliului de administrație să ceară declararea băncii în stare de faliment, ci mai mult a încheiat o transacție cu care contribuie la menținerea unei

situațiuni oprite de lege, pe de o parte și pe de alta, produce daune creditorilor, căci prin prelungirea stării de încetarea plăților se compromit interesele creditorilor, deoarece pe de o parte se creiază posibilitatea ca chiar după încetarea plăților, adică, în epoca când falimentul material deja s'a produs, să se poată dobândi drepturi reale asupra averii falitului, iar pe de altă parte, în conformitate cu art. 27 din legea falimentului unele acte ale falimentului fiind atacabile numai întrucât ele au fost săvârșite cu cel mult șase luni înainte de deciziunea declarativă în stare de faliment, prin întârzierea acestei deciziuni se riscă pierderea dreptului masei falimentare de a ataca unele acte; mai mult, reaua credință din partea recurentului, rezultă și din faptul că în convenție stipulează că dela 19 Februarie 1928, se va dubla onorariul, dacă falimentul nu se va produce la această dată;

Că astfel fiind, Curtea a redat exact starea de fapt, n'a comis o eroare grosieră de fapt, iar **pin arătarea adevăratului scop pe care l'au urmărit recurenții, când au încheiat convențiunea, n'au schimbat nici natura convenției și nici nu i-au denaturat înțelesul căci simpla menționare în convențiune că recurentul este însărcinat numai cu asanarea băncii, precum și cu tratative cu creditorii, nu înseamnă decât o deghizare a convenției ilicite;**

Că deci motivele de casare sunt nefondate și urmează a fi respinse;

Considerând că, convențiunea din 23 Decembrie 1927, pe care reclamantul recurent își întemeiază acțiunea, conform art. 27 al. ultim, are o cauză ilicită, că potrivit art. 878 cod. civ. contractele bazate pe o cauză ilicită, nu pot da naștere unui contract valabil;

Că din moment ce acțiunea principală este ilicită și fidejusiunea, care este accesorie, cade și dânsa, aceasta în conformitate cu dispozițiunile art. 1350, 1351, cod. civ. austriac, care prevăd că obligațiunile neadmise, sau care de drept nici n'au existat, nu se pot întări prin fidejusiune;

Că judecând astfel, Curtea de Apel n'a violat nici un text de lege când n'a admis acțiunea pentru onorar și deci motivul de casare devine nefondat.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE s. III.

Decizia Nr. 1588—931.

Președinția D-lui *D. G. Lupu* Preșident.

Arbitri. Reconstituirea juriului. Drept restrâns. Nu se poate face când numirea arbitrilor s'a făcut prin compromisul inițial. În asemenea caz neputința de a se constitui juriul atrage nulitatea compromisului.

Deliberând,

Având în vedere că în conformitate cu art. 767 și urm. pr. civ. ardeleană convențiunea de arbitraj atât în ceea ce privește determinarea precisă a litigiului cât și în privința alcătuirii Tribunalului arbitral, dacă părțile sunt de acord asupra modalității alegerei, va trebui sub pedeapsă de nulitate să fie formulată în scris;

Că legiuitorul prin aceleași codice, ocupându-

se apoi de procedura de urmat în cazul când juriul ales s'ar fi descomplectat prevede prin art. 771 și 775 două cazuri și anume: a) dacă arbitrul, care nu prin compromis a fost numit, moare sau din alt motiv nu-și poate exercita jurisdicțiunea etc., partea își va exercita din nou dreptul de alegere și va putea fi somată să-și exercite acest drept; b) dacă vreunul din arbitri numiți în compromis moare sau dacă nu acceptă judecarea etc., compromisul de astădată, întrucât nu dispune altfel asupra cazului respectiv, își pierde efectul;

Considerând că, din aceste dispozițiuni rezultă că, **dreptul de reconstituire a juriului ales, în caz de descomplectare este restrâns și subordonat formelor în care a fost încheiat actul;**

Că acest drept de realegere în caz de descomplectare nu se poate exercita decât atunci când arbitrul ce nu-și îndeplinește misiunea, a fost numit prin act separat altul decât compromisul inițial de specificare a litigiului, care deci nefiind într'o strânsă legătură organică cu convențiunea de alcătuire a Tribunalului, își menține eficacitatea; că însă, în cazul când convențiunea de arbitraj, ar cuprinde într'un singur act, atât determinarea litigiului cât și alcătuirea Tribunalului, iar părțile neprevăzând prin acel act de compromis, modalitatea înlocuirii arbitrilor, această neprevădere sau omisiune este considerată de formalismul legiuitorului, ca un viciu în caz de descomplectare a juriului, atrăgând nulitatea întregului compromis, care pierzându-și efectul în întregime și ca o consecință logică de altfel nu se mai poate acoperi sau repara prin acorduri suplimentare ulterioare, ca în primul caz arătat mai sus, întrucât întreaga procedură arbitrală anulându-se, nu ar mai putea exista prima condițiune esențială a determinării litigiului supus judecării arbitrilor;

Că dar, în această ultimă ipoteză, în caz de nulitate a actului pentru motivul arătat, formalitățile legale pentru supunerea valabilă a litigiului unei alte judecăți arbitrale, urmează a se întocmi din nou, atât asupra determinării litigiului în scris cât și asupra alcătuirii tribunalului, părțile neputându-se sustrage dela aceste forme prin consimțământ reciproc în caz de descomplectare, fragmentând procedura și complectând ele înșile în cursul ei, viciile survenite în textul compromisului de arbitraj original, declarat de lege abinitio invalabil dacă nu s'a stipulat eventualitatea complectării;

Că în speță, neprevăzându-se în actul de compromis din 27 Septembrie 1926, modalitatea înlocuirii arbitrilor demisionat, această înlocuire nu mai putea fi operantă prin procesul verbal din 20 Ianuarie 1927, deoarece în acest act s'a stipulat de părți, numai asupra complectării juriului, lipsind condițiunea esențială prevăzută de lege referitor la determinarea în scris a litigiului supus acelu juriu care era cuprinsă în convențiunea primă ce și-a pierdut efectul în conformitate cu principiul înscris în art. 775 pr. civ.;

Că dar, Curtea de Apel, stabilind că judecătoria de arbitri reconstituită prin procesul verbal din 20 Ianuarie 1927, nu mai avea căderea a judeca și în consecință invalidând conform art. 784 pr. civ. transilvăneană, sentința pronunțată de acel juriu, prin aceasta nu a comis nici o violare de lege sau greșită interpretare, așa încât motivele sunt nefondate iar recursul cată a se respinge.

CURTEA DE APEL CLUJ, SECȚIA I-a.

Nr. C. I. 1764/19—1931.

Urmărirea veniturilor Statului. Art. 13 L. cont. ad-hv. Nu trebuie să se facă osebă cerere autorităților ca să se dea urmare sentinței ce o obligă

In numele Legii,

Luându-se în cercetare recursul făcut de reclamantul Dr. A. Gy. medic domiciliat în Cluj repr. prin adv. Dr. Ignatie Bartha din Cluj contra deciziunii Nr. 516/17—1929 din 30 Octombrie 1930 a trib. Cluj secția IV-a dată în procesul intentat contra Inspectoratului IX de poduri și șosele din Cluj Direcțiunea Generală Ministerul Lucrărilor publice repr. prin Ministerul din București pentru 45037 Lei capital și acces recurs introdus în ziua de 12 Noembrie 1929 sub Nr. 516/18—1929.

CURTEA,

Deliberând în ședința restrânsă a dat astăzi 15 Februarie 1932 următoarea

Deciziune

Admite recursul, reformează deciziunea tribunalului și admitând cererea de execuție a reclamantului, în baza sentințelor definitive Nr. 516/1929 sec. IV-a tribunalului Cluj și Nr. C. I. 2769/10—1929 a Curții de Apel, secția I-a ordonă execuție de escontare a favorul reclamantului G. A. contra părâtului Inspectoratul IX de poduri și șosele Cluj Direcțiunea Generală Ministerul Lucrărilor publice repr. Ministerul din București pentru suma de 45037 Lei capital, 10% dobânzi dela 28 Martie 1929 5510 Lei cheltuieli de prima instanță, 3226 lei cheltuieli de apel, 1070 Lei cheltuieli de cererea de execuție, 1694 Lei cheltuieli de recurs și cele ce se vor ivi, asupra tuturor bunurilor mobile ale părâtului, aflătoare în Cluj, sau ori și unde cu intervenția avocatului Dr. I. B. sau a substitutilor săi adv. Dr. E. P., Dr. N. S. și Z. M.

Indrumă Tribunalul să procedeze mai departe conform legilor în vigoare.

Motive:

În baza sentinței Nr. 516—1929 a Tribunalului Cluj secția IV-a și în baza deciziunii Nr. C. I. 2760—10—1929 a Curții de Apel, secția I-a reclamantul a cerut ordonarea execuției cu escontarea în contra părâtului pentru suma de 45037 Lei capital și acc. Tribunalul însă prin deciziunea sa atacată cu recurs a respins aceasta pe motiv că conform art. 13 din legea contenciosului administrativ plățile nu se pot face de către Stat sau vre-un institut de Stat numai cu o prealabilă ordonanță iar o asemenea ordonanță se poate săvârși numai întrucât suma este prevăzută în buget, însă din actele dela dosar nu se poate constata, dacă reclamantul ar fi cerut înscrierea creanței sale în bugetul anului următor respectiv ar fi făcut notificarea urmăritului în timp util pentru înscrierea creanței sale în bugetul anului următor.

Punctul de vedere al Tribunalului este greșit.

Având în vedere, că legea execuțională (LX. 1881) și nici vre-o altă lege nu prevede, că instanțele judecătorești nu sunt în drept de a ordona executarea în contra Statului ori a vre-unei institut de

Stat în baza sentințelor și deciziunilor definitive și executorii, ci contrariu ele au se execută asupra averii susceptibile de urmărire cu excepțiunea bunurilor pe cari legea le apără.

Având în vedere, că art. 13 din legea contenciosului administrativ invocat de Tribunal nu numai nu interzice acest drept, ci din contră îl recunoaște, dispunând, că atunci când Statul vre-un institut de Stat n'a luat măsurile în termenul convenit pentru înscrierea în buget a sumelor datorită, aceste sume vor putea fi urmărite tuturor veniturilor acestei administrațiuni, deci urmăritul Ministerul Lucrărilor publice este obligată să ia măsurile, fără cererea creditorului urmărit, ca suma urmărită să fie înscrisă în bugetul anului următor.

Că întrucât în speța sentința și deciziunea a căror execuție se cere au fost definitive dela data de 15 Sept. 1930. totuși organele Ministerului Lucrărilor publice n'au luat măsurile curente pentru înscrierea în bugetul pe anul 1931 a sumelor necesare pentru achitarea debitului cererea de execuție pe motivul invocat de trib. nu poate fi respinsă.

În consecința recursul fiind fondat, deciziunea tribunalului a trebuit reformată, ordonând execuția de escontare.

Dispoziția referitoare la cheltuielile de recurs se bazează pe art. 508 din P. C.

Jurisprudențe penale

INALTA CURTE DE CAS. S. II.

Dec. Nr. 2686—38.

Preș. M. Mosgos, consilier.

Devize. Banca Națională parte civilă reprezentând Statul. Apel făcut fără calitate. Constatarea curtei de fond că apelul a fost introdus în numele său, nu al Statului. Drept de apreciere. Neatacare pentru denaturare sau nemotivare. Respingerea recursului.

Prin ordonanța definitivă nr. 94 din 1935 a Cabinetului VI Instrucție da pe lângă Tribunalul Ilfov, E. D. a fost trimis în judecată pentru contravenție la legea devizelor.

Prin sentința nr. 5903 din 1936, Tribunalul Ilfov s. IV-a l'a achitat.

În contra acestei sentințe a făcut apel Banca Națională a României.

Prin decizia supusă recursului, apelul a fost respins ca făcut de o persoană fără calitate.

Recurenta B. N. R. susține că, potrivit legii pentru comerțul de devize din 1 Octombrie 1932 și articolului unic din legea devizelor din 15 Aprilie 1937, precum și normelor din dreptul comun — procedura penală, — Banca Națională avea calitatea de a sta în instanță ca parte civilă reprezentând Statul Român și că respingându-i-se prin decizia supusă recursului apelul ce făcuse contra sentinței penale nr. 5903 din 1936 a Tribunalului Ilfov s. IV-a ca făcut fără calitate, s'a violat și aplicat greșit dispozițiunile ziselor legi.

Este adevărat că legea pentru comerțul de devize din 1 Octombrie 1932 și articolul unic din legea devizelor din 15 Aprilie 1937 dispune că „în

toate procesele de contravenție la legile devizelor, Statul Român se va cita ca la parte civilă reprezentat prin Banca Națională a României, în calitate de mandatară legală“.

Însă, în speță, Curtea de fond, în baza dreptului său suveran de apreciere în fapt, examinând „cuprinsul cererii de apel“ constată că acesta „a fost introdus de Banca Națională în numele său personal, iar nu în numele Statului“.

Deoarece recurenta nu se plânge contra acestei constatări în fapt, de denaturare sau de nemotivare, decizia supusă recursului se menține pe această considerațiune și prin consecință recursul urmează a se respinge.

CURTEA DE CASAȚIE S. II.

Dec. Nr. 6334—38.

Preș. M. Mosgos cons.

Camera de acuzare judecând pe baza actelor și memoriilor depuse de părți, apelul Ministerului Public ca și al părții civile trebuiesc comunicate inculpatului. Art. 446 al VI și 276 pr. pen.

Printru cei îndreptățiți de a ataca cu apel ordonanțele definitive date de judecătorul de instrucție, figurează, conform art. 451 pct. I proc. pen.: Ministerul Public în toate cazurile în care concluziile sale nu au fost admise, și potrivit punctului 3, acelaș articol, partea civilă în caz de neurmărire și în caz de incompetență.

După dispozițiunile art. 446 al. 6 proc. pen. declarațiunea de apel a Ministerului public se comunică inculpatului.

Din examinarea deciziei atacate și a lucrărilor dosarului, nu se constată că mai înainte de luarea în discuțiune a acestui apel, Camera ar fi procedat la verificarea actului de comunicare al căii de atac folosite de Parchet, astfel că s'a violat textul de mai sus, sancționat cu nulitatea prevăzută de art. 474 partea I pct. 4 proc. pen. atunci când s'a trecut la judecarea apelului fără această prealabilă constatare.

În ce privește apelul declarat de partea civilă.

În conformitate cu art. 276 proc. pen. rezultă că asupra apelurilor contra ordonanțelor definitive va statua Camera de Acuzare pe baza actelor și memoriilor depuse de părți, fără citare în principiu.

Deși nici textele de mai sus, nici actele, nu prevăd în mod formal obligațiunea de a se notifica inculpatului apelul părții civile, introdus în contra ordonanței definitive de neurmărire, totuși această formalitate trebuie să fie socotită subînțeleasă și imperioasă, deoarece, pe deoparte, apelul părții civile pune în mișcare acțiunea penală, iar pe de altă parte numai prin notificarea apelului se înlesnește inculpatului posibilitatea, nu numai de a se ști că s'a făcut apel în contra sa, dar și putința apărării sale la Camera de Acuzare, dat fiind că această instanță nu este îndatorată de a cita pe inculpat înaintea sa, după cum s'a arătat mai sus.

Camera de Acuzare, examinând în fond apelul părții civile, fără a cerceta în prealabil dacă apelul a fost legalmente comunicat inculpatei recurentă, a nesocotit, prin aceasta, principiul mai sus expus și a dat o hotărâre anulabilă, nulitatea ei rezultând implicit, deoarece a nu feri putința celui trimis în judecată, ca să participe la o hotărâre ce se da con-

tra sa, înseamnă să i se suprimă dreptul de apărare prin împiedicarea de a depune acte și memorii scrise în descărcarea sa.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE Secția III-a.

Decizia Nr. 1081—1938.

Președinția D-lui C. Crăciunescu, Consilier.

Conversiune. Concordatul preventiv și aplicarea art. 52 din L. Conversiunii.

CURTEA — DELIBERÂND.

Respinge cererea de amânare, după care s'a citit raportul D-lui Consilier G. Cristof și s'a ascultat Dl. avocat Peterffi în desvolarea motiveilor de casare, iar Dl. Elekeș în combaerea lor, cerându-se și cheltuieli de judecată.

CURTEA — DELIBERÂND.

Având în vedere că prin motivul de casare II, recurenta pune în discuțiune chestiunea de a se ti dacă intimata se mai poate prevala de avantajele art. 50 față de concordatul omologat anterior.

Considerând că potrivit acestui text comerțianții, industriașii și societățile comerciale cu excepția societăților arătate în art. 52 și următorii, precum și sindicatele agricole și viticole, care au cel puțin 15% din totalul creanțelor lor, supuse prevederilor acestei legi la capitolele I și II și care au acceptat dispozițiunile lor pentru toți debitorii cuprinși în menționatele articole, au dreptul să solicite Tribunalului să procedeze la convocarea creditorilor, spre a declara dacă acceptă propunerea de aranjament făcută chiar prin cererea de convocare, iar în caz contrariu să ceară aplicațiunea dispozițiunilor prescise mai departe de acest text.

Considerând că din modul cum este redactat textul de mai sus, cum și din spiritul și economia întregii legi, rezultă că art. 50 care vorbește de comerțianți, fără a face nici o distincțiune, nu se referă decât la marea masă a comerțianților ale căror creanțe astfel cum au fost contractate prin libera voință a părților, iar nu și la comerțianții care au beneficiat vreodată de reducerea datoriilor prin intervenția altor legi anterioare de favoare fiindcă acești debitori beneficiind de reducerea creanțelor lor, au obținut micșorarea datoriilor lor de plată, iar scopul legii datoriilor agricole și urbane nu a fost acela de a ajuta pe acești debitori beneficiari, ci numai pe acei debitori împovărați, care indiferent din ce cauză au ajuns în imposibilitate ca să plătească datoriile pe care le-au contractat și în condițiunile de plată pe care le-au stipulat prin liberul consimțământ cu creditorii lor.

Că, dovada că acesta a fost scopul legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934 și că aceasta este interpretarea ce trebuie dată art. 50 reese și din cuprinsul art. 61 fiindcă prin acest text, legiuitorul voind să creeze o situațiune excepțională pentru instituțiunile bancare în scopul de a le da posibilitatea de a se reface, dispune că instituțiunile de credit având un concordat preventiv omologat la promulgarea legii, vor putea să beneficieze și de dispozițiunile art. 50 și urm., cu condițiunea însă că în termen de un an dela promulgarea aces-

tei legi să renunțe la concordat, de unde, rezultă că legiuitorul chiar și atunci când a voit să creieze o excepție de favoare, nu a admis, nici chiar în mod excepțional, dreptul ca debitorii aflați în concordat, care au beneficiat odată de reducere să cumuleze peste reducerile concordatului preventiv și reducerile legii datoritorilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, întru cât chiar și în acest caz excepțional de favoare înscris pentru instituțiile de credit în art. 61, nu a admis acestora dreptul de a se prevala de dispozițiunile legii datoritorilor agricole și urbane de cât numai în condițiunile ca să renunțe la concordat și aceasta nu oricând, ci numai într'un termen limitat de un an dela data promulgării legii datoritorilor agricole și urbane.

Că, așa fiind și întru cât în asemenea situațiune, soluțiunea Tribunalului care a respins pretențiunile intimatei debitoare aflată în concordat preventiv, de a beneficia cumulativ și de art. 50 din legea menționată este justă pentru motivele mai sus arătate de această Înaltă Curte, astfel că motivul III de casare, recursul cată a fi admis, fără a mai examina și celelalte motive de casare, deciziune Curtii de Apel a fi casată fără trimitere, iar în fond a admite apelul băncii recurente și ca atare a respinge ca inadmisibilă cererea de propunerea aranjamentului.

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE
Secțiunea III-a.

Deciza Nr. 70—1939.

Președinția D-lui G. Lupu, Președinte.

Transmitere de bunuri. Prețul din act inferior valorii venale. Dreptul fiscoșului la diferența de impozit pentru plusul acelei valori. Contestație. Denumire improprie. Veritabilă acțiune. Prescriere prin 5 ani. Art. 54 din legea timbrului. Art. 145 din legea contabilității publice.

Tribunalul Cămpulung prin sent. Nr. 107—1937 a respins ca tardivă contestația făcută de Administrația Financiară Cămpulung, cu privire la evaluarea arătată în actul de vindere-cumpărare încheiat între F. și Es. B. motivând că întru cât art. 54 din legea timbrului nu prevede un termen înlăuntru cărui urmează să se introducă contestația prevăzută de acel articol, fiind vorba de o cale de atac în materie fiscală, urmează a se aplica dreptul comun din această materie, adică legea contribuțiilor directe care prin art. 125 prevede că contestațiile în contra împlinirii impozitelor se pot face în cursul anului în care a avut loc încasarea și cum contestația din speță, a fost introdusă la 30 Aprilie 1938 a fost gășită tardivă și respinsă ca atare.

În contra acestei sentințe Ministerul de Finanțe a făcut prezentul recurs.

Recurentul se plânge de greșita aplicare a art. 125 alin. III din legea contribuțiilor directe, violarea art. 145 alin. I din legea contabilității publice, exces de putere, prin aceea că aplică contestației prevăzute de art. 54 din legea tim-

brului prevăzută în legea contribuțiilor directe pentru contestațiile în contra împlinirii impozitelor ce se încasează pe cale de reținere sau vărsare, violând în acest fel și legea contabilității publice care prevede că drepturile Statului asupra sumelor ce i se datoresc se prescriu prin trecere de 5 ani.

Prin art. 54 din legea timbrului în cazul transmiterii unui bun sau drept de orice natură, când evaluarea sau prețul stipulat sunt inferioare valorii venale, chiar dacă părțile sunt de bună credință, Ministerul Finanțelor este în drept a pretinde dela dobânditor diferența de impozit pentru plusul acelei valori.

Dacă prin alin. II și III ale acestui articol, textul întrebunțează expresiunile „va putea să conteste evaluările...” și „contestația se va îndrepta... etc.”, aceasta nu însemnează că ne aflăm în fața unei contestațiuni în sensul stric juridic al cuvântului, ci în fața unei veritabile acțiuni de natură civilă pe care legea o pune la îndemâna fiscoșului pentru a pretinde și dobândi diferența de impozit ce i se cuvine, contestând evaluările sau prețurile stipulate de părți când acestea sunt inferioare valorii reale venale a bunurilor transmise.

Deci, fiind vorba de o veritabilă acțiune, iar nicidecum de o contestațiune, cum ar fi aceea prevăzută de art. 123 din legea contribuțiilor directe, care prevede și termenele în cari o atare contestație trebuie să fie introdusă, în mod greșit prin violarea textelor mai sus arătate a butut să considere Tribunalul Cămpulung ca fiind tardiv introdusă acțiunea fiscoșului, denumită în mod impropriu de legiuitor contestație, care ca atare nu se poate prescrie decât după dispozițiunile dreptului comun în privința prescrierii drepturilor bănești ale Statului, adică după trecerea de 5 ani, potrivit art. 145 din legea contabilității publice.

Astfel fiind, recursul introdus de Ministerul de Finanțe este fundat și urmează a fi admis, casându-se sentința atacată cu trimitere la aceeași instanță.

Ștefan Popovici notar public Aradul-nou.

Nr. lăs. 24—1939.

EXTRAS DIN CITARE PRIN PUBLICAȚIUNE.

În succesiunea defunctei Văduva lui Weiszgerber Francisc născ. Jeger Agneta din Cruceni se citează înaintea noastră în ziua de 28 Iunie 1939, orole 9, în biroul nostru notarial din Aradul-nou, succesorii cu domiciliul necunoscut, Weiszgerber Francisc, Weiszgerber Ioan, minorii Weiszgerber Nicolae, Matei și Regina sub tutoratul Văduvei lui Weiszgerber Nicolae, precum și minorul Pencz Wilhelm sub tutoratul lui Pencz Iosif, pentru desbaterea numitei succesiuni și la caz de neprezentare desbaterea va avea loc în prezența curatorului ce se va numi de către Instanța Tutelară.

Aradul-nou, 17 Martie 1939.

Ștefan Popovici notar public.